

Na podlagi 14. točke 8. člena Statuta Notarske zbornice Slovenije (Uradni list RS, št. 18/95, 66/96, 30/02, 30/03, 73/04 – ZN-C, 115/06 – ZN-E, 44/07, 44/18 in 89/22) in na podlagi 169. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22, 145/22, 17/25 in 56/25) Notarska zbornica Slovenije izdaja naslednje:

SMERNICE

za izvajanje Zakona o preprečevanju pranja denarja in
financiranja terorizma za notarje

Številka: AKT-1/2025

Datum: 8. septembra 2025

Vsebina

1. Uvod	2
2. Pranje denarja in financiranje terorizma	3
2.1. Pranje denarja	3
2.2. Financiranje terorizma	4
3. Omejevalni ukrepi	4
4. Naloge in obveznosti notarjev po ZPPDFT-2	5
4.1. Ocena tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma	6
4.1.1. Izdelava ocene tveganja strank in poslovanja	6
4.2. Vzpostavitev politik, kontrol in postopkov za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma	9
4.3. Izvajanje ukrepov za poznavanje stranke na način in pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT-2 – pregled stranke	9
4.3.1. Ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov	10
4.3.2. Ugotavljanje dejanskega lastnika stranke	10
4.3.3. Pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov po ZPPDFT-2	12
4.3.4. Redno skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri notarju	13
4.4. Posebni obliki pregleda stranke (poenostavljeni in poglobljeni pregled stranke)	13
4.4.1. Poenostavljeni pregled	13
4.4.2. Poglobljeni pregled	14
4.5. Sporočanje predpisanih in zahtevanih podatkov ter predložitve dokumentacije Uradu po določbah ZPPDFT-2	14
4.5.1. Sporočanje podatkov o gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR	15
4.5.2. Sporočanje podatkov o nakazilih nad 15.000 EUR	15
4.5.3. Sporočanje podatkov o sumljivih transakcijah	15
4.5.4. Predložitev dokumentacije Uradu	16
4.5.5. Izjeme za notarje po ZPPDFT-2	16
4.6. Imenovanje pooblaščenca oziroma pooblaščenke in namestnikov pooblaščenca ter zagotovitev pogojev za njihovo delo	17
4.7. Skrb za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotovitev redne notranje kontrole nad opravljanjem nalog po ZPPDFT-2	17
4.8. Seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma	18
4.9. Zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje z evidencami	18
4.10. Interni sistem obveščanja o kršitvah	19
5. Podatki o dejanskih lastnikih in Register dejanskih lastnikov	19
6. Predpisi s področja preprečevanje pranja denarja	20
7. Priloge	20
Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij s področja pranja denarja	20
Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij s področja financiranja terorizma	23

1. Uvod

Med zavezanke, ki so dolžni izvajati ukrepe za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma na podlagi drugega odstavka 4. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma¹ (v nadaljevanju: ZPPDFT-2) sodijo tudi notarji in notarke (v nadaljevanju notarji). Slednji morajo pri opravljanju svojih dejavnosti izvajati naloge določene v ZPPDFT-2 in na njegovi podlagi izdanih predpisih.

Notarji izvajajo ukrepe po ZPPDFT-2 samo, kadar:

1. pomagajo pri načrtovanju ali izvajanju transakcij za stranko v zvezi z:

- a) nakupom ali prodajo nepremičnine ali gospodarske družbe,
- b) upravljanjem strankinega denarja, vrednostnih papirjev ali drugega premoženja,
- c) odpiranjem ali upravljanjem bančnih računov, hranilnih vlog ali računov za poslovanje z vrednostnimi papirji,
- d) zbiranjem sredstev, potrebnih za ustanovitev, delovanje ali upravljanje gospodarske družbe,
- e) ter ustanavljanjem delovanjem ali upravljanjem ustanove, sklada, gospodarske družbe ali druge podobne pravno-organizacijske oblike; **ali kadar**

2. v imenu in za račun stranke izvaja finančno transakcijo ali transakcijo v zvezi z nepremičnino.

Notar torej izvaja ukrepe po ZPPDFT-2 pri sestavi **notarskih zapisov o prenosu poslovnih deležev v d.o.o.** ter pri **sestavi kupoprodajnih pogodb za nepremičnino** v obliki notarskega zapisa ali zasebne listine (točka a); v primeru **deponiranja denarnih sredstev** na notarskem skrbniškem računu (točka c); pri **sestavi družbene pogodbe in akta o ustanovitvi d.o.o., statuta d.d. in drugih ustanovnih aktov** gospodarskih družb in drugih pravnih oseb, pri sestavi **notarskega zapisnika skupščine d.d. in d.o.o.** (točka e) in podobnih primerih.

Notar izvaja ukrepe po ZPPDFT-2 tudi pri upravljanju strankinega denarja, vrednostnih papirjev in drugega premoženja (točka b), vendar le, kadar stranki pomaga pri načrtovanju ali izvajanju transakcij v zvezi z navedenim upravljanjem strankinega premoženja (notarske skrbniške storitve kot so: skrbnik zapuščine, skrbniški račun, ...).

Pri določitvi pravnih poslov, pri katerih je notar dolžan izvajati ukrepe po ZPPDFT-2 in se nanašajo na pomoč pri načrtovanju ali izvajanju transakcije za stranko v zvezi z upravljanjem strankinega denarja, vrednostnih papirjev ali drugega premoženja (točka b), je potrebno upoštevati tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma.

V okviru točke b) je potrebno obravnavati vse tiste posle, ki imajo za svojo posledico lahko odsvojitve/pridobitev lastninske pravice ali vsaj pravice do razpolaganja z določenim denarjem, vrednostnimi papirji ali drugim premoženjem. Sem je potrebno zato šteti npr. tudi darilno in menjalno pogodbo, katere predmet so denar, vrednostni papirji ali drugo premoženje (npr. nepremičnina, poslovni delež), ter drugi pravni posli kot npr. odstop terjatve, prevzem dolga.

Prav tako je potrebno med posle iz točke b) šteti skrbniške storitve, ki jih izvaja notar in se nanašajo na notarsko hrambo denarja in vrednostnih papirjev, notarsko hrambo listin, skrbniški račun po zakonu, ki ureja varstvo kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb, ter notarja kot skrbnika zapuščine.

¹ Uradni list RS, št. 48/22 in 145/22 in 17/25.

Določbe ZPPDFT-2 o pregledu stranke je potrebno izvajati skladno z oceno tveganja in v okviru le-te poleg same vsebine pravnega posla, ki je predmet notarjevega dela, upoštevati tudi njegovo vrednost ter ostale dejavnike neznatnega ali povečanega tveganja.

Notar torej izvaja ukrepe po ZPPDFT-2 pri sestavi vseh notarskih zapisov in zasebnih listin zgoraj navedenih pravnih poslov ter notarskih zapisnikov o hrambi denarja, listin in potrditvi sklepov organov upravljanja. Notar ne izvaja zakonskih ukrepov pri izdelavi notarskih potrdil in notarskih zapisnikov o potrditvi dejstev (overjanje prepisov, prevodov, podpisov, potrditev, da oseba živi...), v kolikor ne sestavlja vsebine listine (pomaga pri načrtovanju ali izvajanju transakcij), glede katere se ukrepi izvajajo v skladu s prvim odstavkom 90. člena ZPPDFT-2.

Nadzor nad izvajanjem določb ZPPDFT-2 pri omenjenih notarjih na podlagi prvega odstavka 152. člena ZPPDFT-2 opravlja Notarska zbornica Slovenije (v nadaljevanju: Notarska zbornica).

Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju: Urad) opravlja v okviru svojih splošnih pristojnosti nadzor nad izvajanjem določb ZPPDFT-2 z zbiranjem in preverjanjem podatkov, informacij in dokumentacije. Poleg tega izvaja Urad tudi inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem ZPPDFT-2 in drugih predpisov s področja odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pri zavezancih.

Izdane smernice so svetovalne narave in so namenjene notarjem za lažje razumevanje in izvajanje določb ZPPDFT-2.

2. Pranje denarja in financiranje terorizma

ZPPDFT-2 v okviru svojih določb med drugim natančno opredeljuje termina pranja denarja in financiranja terorizma. Oba termina sta opredeljena v nadaljevanju tega poglavja.

2.1. Pranje denarja

Pranje denarja po ZPPDFT-2 je katerokoli ravnanje z denarjem ali premoženjem, pridobljenim s kaznivim dejanjem, ki vključuje:

1. **zamenjavo ali kakršen koli prenos denarja ali drugega premoženja, ki izvira iz kaznivega dejanja;**
2. **skrivanje ali prikrivanje prave narave, izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja, lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugim premoženjem, ki izvira iz kaznivega dejanja.**

Kaznivo dejanje pranja denarja stori oseba, ki denar ali premoženje, za katerega ve, da je bilo pridobljeno s kaznivim dejanjem, sprejme, zamenja, hrani, z njim razpolaga, ga uporabi pri gospodarski dejavnosti, ali na drug način, določen z zakonom o preprečevanju pranja denarja, s pranjem zakrije ali poskusi zakriti njegov izvor (245. člen Kazenskega zakonika).¹

Denar je »opran«, ko njegov pravi izvor ni razviden in ima vse lastnosti legitimno pridobljenega premoženja. Končni cilj pranja denarja je postopna vključitev »opranega« denarja ali premoženja v običajne poslovne tokove, ki so sestavni del zakonite poslovne dejavnosti, oziroma investiranje v kriminalno dejavnost (obstoječo ali novo). Po uveljavljeni definiciji Projektne skupine za finančno

¹ Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNŠPP in 16/23.

ukrepanje (angl. Financial Action Task Force – FATF), ki deluje pod okriljem OECD, je proces pranje denarja postopek prikrivanja nelegalnega premoženja, ki poteka v treh fazah:

- **Plasiranje sredstev (angl. placement)** v finančni sistem države, npr. prenos gotovine čez mejo, elektronska nakazila v tujino, zamenjava v drugo valuto (banke, menjalnice, dajalci kreditov, igralnice, pošte..).
- **Prikrivanje izvora denarja (angl. layering)** vključuje finančne operacije v tujini preko različnih finančnih institucij, uporaba off-shore podjetij, fiktivna nakazila in pogodbe, drobljenje zneskov, navidezno zadolževanje, uporaba sefov, nakup plačilnih instrumentov z gotovino, tihotapljenje gotovine, dvojno računovodstvo, preprodaja nepremičnin.
- **Integracija (angl. integration)** oziroma vključitev sredstev v gospodarstvo ali ponovno investiranje v kriminalno dejavnost.

2.2. Financiranje terorizma

Financiranje terorizma po ZPPDFT-2 je zagotavljanje ali zbiranje oziroma poskus zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugega premoženja zakonitega ali nezakonitega izvora, posredno ali neposredno, z namenom ali zavedajoč se, da bo v celoti ali delno uporabljeno za izvedbo terorističnega dejanja ali drugega dejanja, povezanega s terorizmom, ali da ga bo uporabil terorist oziroma teroristka (v nadaljnjem besedilu: terorist) ali teroristična organizacija.

Teroristično dejanje po ZPPDFT-2 je kaznivo dejanje, določeno v 2. členu Mednarodne konvencije o zatiranju financiranja terorizma¹ ter kaznivo dejanje terorizma in kazniva dejanja, povezana s terorizmom, ki so določena v poglavju Kazenskega zakonika, ki določa kazniva dejanja zoper človečnost.

Terorist po ZPPDFT-2 je fizična oseba, ki:

- stori ali poskuša storiti teroristično dejanje;
- je udeležena pri storitvi terorističnega dejanja kot sosterilec, napeljevalec ali pomagač;
- organizira storitev terorističnega dejanja ali
- prispeva k terorističnemu dejanju posameznika ali skupine ljudi, ki deluje s skupnim ciljem, če ravna namerno in z namenom prispevati k izvajanju ali nadaljevanju izvajanja terorističnega dejanja ali je seznanjena z namenom posameznika ali skupine, da stori teroristično dejanje.

Teroristična organizacija po ZPPDFT-2 je katera koli skupina teroristov, ki:

- stori ali poskuša storiti teroristično dejanje;
- je udeležena pri storitvi terorističnega dejanja;
- organizira storitev terorističnega dejanja ali
- prispeva k terorističnemu dejanju posameznika ali skupine ljudi, ki deluje s skupnim ciljem, če ravna namerno in z namenom prispevati k izvajanju ali nadaljevanju izvajanja terorističnega dejanja ali je seznanjena z namenom posameznika ali skupine, da stori teroristično dejanje.

3. Omejevalni ukrepi

Omejevalni ukrepi oziroma sankcije, kot se tudi imenujejo, so **ukrepi, s katerimi želi mednarodna skupnost od določenih držav ali/in drugih subjektov (entitet, oseb), ki ogrožajo mednarodni mir in varnost, brez uporabe sile doseči spremembo njihovega ravnanja tako, da to ne bo več ogrožalo mednarodnega miru in varnosti.** Po Ustanovni listini Organizacije združenih narodov (v nadaljevanju:

¹¹ Zakon o ratifikaciji Mednarodne konvencije o zatiranju financiranja terorizma, Uradni list RS-MP, št. 21/04.

OZN) je Varnostni svet OZN (v nadaljevanju: VSZN) tisti, ki po poglavju VII (41. člen) Ustanovne listine z resolucijami sprejema take ukrepe, ki so zavezujoči za vse države članice OZN. Evropska unija (v nadaljevanju: EU) pa na drugi strani samostojno sprejema omejevalne ukrepe tudi skladno z nekaterimi drugimi cilji svoje zunanje in varnostne politike, npr. varstva človekovih pravic, pravne države, demokratičnih načel.

V Sloveniji splošno ureja omejevalne ukrepe Zakon o omejevalnih ukrepih, ki jih Republika Slovenija uvede ali izvaja skladno s pravnimi akti in odločitvami, sprejetimi v okviru mednarodnih organizacij¹ (v nadaljevanju: ZOUPAMO), ki daje Vladi RS pooblastilo za uvajanje oziroma izvajanje sankcij. Vlada to stori z izdajo uredb (izvedbene uredbe), v katerih določi vse potrebno za izvajanje. Trenutno imajo vsi omejevalni ukrepi, ki se izvajajo v Sloveniji, podlago v pravnih aktih VSZN in EU.

Zaradi enotnejšega izvajanja omejevalnih ukrepov in koordinacije med posameznimi organi, ki so za to pristojni, ZOUPAMO v 7. členu predvideva stalno koordinacijsko skupino za omejevalne ukrepe, ki jo vodi predstavnik ministrstva za zunanje in evropske zadeve. Navedena skupina med drugim skladno z 8. členom ZOUPAMO lahko daje tudi mnenja pristojnim ministrstvom pri odločanju o vlogah oseb na podlagi slovenskih uredb ali uredb EU.

Več v zvezi z omejevalnimi ukrepi se nahaja na spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve:

<https://www.gov.si teme/omejevalni-ukrepi/>

4. Naloge in obveznosti notarjev po ZPPDFT-2

ZPPDFT-2 v 17. členu nalaga notarju dolžnost izvajanja ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma v primeru, da za stranko opravlja storitve določene v prvem odstavku 90. člena ZPPDFT-2. V skladu z navedenim so notarji dolžni v procese svoje dejavnosti vgraditi predpisane preventivne ukrepe, s katerimi zmanjšajo možnost tveganja zlorabe za pranje denarja in financiranja terorizma.

Obvezne naloge, ki jih morajo izvajati notarji (**17. člen ZPPDFT-2**) zaradi odkrivanja in preprečevanja pranja denarja so:

1. izdelava ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma (točka 4.1);
2. vzpostavitev politik, kontrol in postopkov za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma (točka 4.2);
3. izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (pregled stranke) (točki 4.3 in 4.4);
4. sporočanje predpisanih in zahtevanih podatkov ter predložitve dokumentacije Uradu:
 - gotovinske transakcije nad 15.000,00 EUR, (točka 4.5.1),
 - sumljive transakcije, (točka 4.5.3) in
 - predložitve dokumentacije na zahtevo Urada (točka 4.5.4).
5. imenovanje pooblaščenca in namestnika pooblaščenca ter zagotovitev pogojev za njihovo delo (točka 4.6);
6. skrb za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotovitev redne notranje kontrole (točka 4.7);
7. priprava seznama indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma (točka 4.8);
8. zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje predpisanih evidenc (točka 4.9);

¹ Uradni list RS, št. 127/06 in 44/22.

9. izvajanje ukrepov v podružnicah in hčerinskih družbah (to za notarje ne pride v poštev);
10. izvajanje drugih nalog in obveznosti (npr. sistem obveščanja o kršitvah) (točka 4.10).

Po drugem odstavku 90. člena ZPPDFT-2 mora notar odkloniti vsakršno svetovanje v zvezi s pranjem denarja in financiranjem terorizma. Notar vedno, ko stranka pri njem išče nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, to sporoči Notarski zbornici, in sicer takoj oziroma najpozneje v treh delovnih dneh od dneva, ko je stranka pri njem iskala nasvet. Če obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma Notarska zbornica takoj oziroma najpozneje v treh delovnih dneh od dneva, ko je prejela sporočilo notarja, o tem obvesti Urad (tretji odstavek 90. člena ZPPDFT-2).

4.1. Ocena tveganja za pranje denarja in financiranje terorizma

Tveganje pranja denarja in financiranja terorizma je tveganje, da bo stranka izrabila finančni sistem za pranje denarja ali financiranje terorizma oziroma da bo stranka poslovno razmerje, transakcijo, produkt, storitev ali distribucijsko pot ob upoštevanju dejavnika geografskega tveganja posredno ali neposredno uporabila za pranje denarja ali financiranje terorizma (18. člen ZPPDFT-2).

Na podlagi 192. člena ZPPDFT-2 notarji v 18. mesecih od uveljavitve tega zakona izdelajo oceno tveganja v skladu z drugim, tretjim in četrtem odstavkom 18. člena ZPPDFT-2 za posamezne skupine ali vrste strank, poslovna razmerja, transakcije, produkte, storitve ali distribucijske poti ob upoštevanju dejavnikov geografskega tveganja glede na možne zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma.

4.1.1. Izdelava ocene tveganja strank in poslovanja

Da bi notar preprečil preveliko izpostavljenost negativnim učinkom pranja denarja in financiranja terorizma, izdela oceno tveganja, s katero opredeli nivo izpostavljenosti določene stranke, poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve itd. Na podlagi tako izdelane ocene tveganja, notar oceni tudi tveganje svojega poslovanja. Pri izdelavi ocene tveganja upošteva:

- **smernice** za izvajanje ZPPDFT-2 za notarje, ki so objavljene na spletni strani Urada;
- ugotovitve **nacionalne ocene tveganja**, ki se posodablja najmanj vsake 4 leta in je objavljena na spletni strani Urada;
- priporočilo Evropske komisije evropskemu parlamentu in Svetu o oceni tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ki vpliva na notranji trg in je povezano s čezmejnimi dejavnostmi (**nadnacionalna ocena tveganja**);
- **ZPPDFT-2** ter **podzakonske akte**, ter
- do sedaj veljavno **analizo tveganja**.

Priprava ocene tveganja je nujen predpogoj za izvedbo predpisanih ukrepov pregleda stranke, saj je od umestitve stranke, poslovnega razmerja, storitve ali transakcije v eno od kategorij tveganosti odvisna vrsta pregleda stranke, ki ga bo notar opraviti v skladu z ZPPDFT-2 (običajen pregled, poglobljen pregled, poenostavljen pregled).

Za ustrezno pripravo ocene tveganja je najprej treba razumeti okoliščine, ki vplivajo na to, kakšna so tveganja v posameznem okolju oziroma državi. Za te namene se lahko pripravi ocena tveganja posamezne države z vidika pranja denarja ali financiranja terorizma (nacionalna ocena tveganja).

Tveganje pranja denarja in financiranje terorizma se lahko določi prek ocen različnih vrst tveganja.

Ocena tveganja mora zajemati celotno poslovanje notarja oziroma poslovna področja, na katerih je notar izpostavljen tveganjem PD/FT. Ocena je sestavljena iz ocene inherentnega tveganja in končne ocene inherentnega tveganja poslovanja notarja. Inherentno tveganje je tveganje, ki mu je notar pri opravljanju notariata izpostavljen. Pri ocenjevanju inherentnega tveganja zavezanec analizira kriterije tveganja po sledečih skupinah:

Ocena tveganja zavezanca		
Inherentno tveganje	%	Preostalo tveganje
Stranke	30%	Nizko Običajno Povečano Visoko
Geografska območja	20%	
Storitve in transakcije	30%	
Način sklepanja notarske storitve	20%	

- **Deželno oziroma geografsko tveganje**

Pri upoštevanju dejavnikov povečanega tveganja oziroma neznatnega geografskega tveganja notar upošteva dejavnike iz Pravilnika o dejavnikih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma,¹ poleg tega pa tudi seznam visoko in povečano tveganih tretjih držav iz tretjega odstavka 55. člena ZPPDFT-2, ki ju na svojih spletnih straneh objavlja Urad (<https://www.gov.si teme/preprecevanje-pranja-denarja/#e186030>). V skladu z drugim odstavkom 55. člena ZPPDFT-2 lahko notar na podlagi lastne ocene določi tudi druga geografska področja ali države s povečanim tveganjem.

- **Tveganje vezano na stranke**

Poleg dejavnikov iz Pravilnika o dejavnikih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma² je pri dejavnikih povečanega tveganja potrebno upoštevati tudi:

- okoliščine, ki izrazito odstopajo od običajnega načina poslovanja stranke
- neujemanje osebnih podatkov (neobstoječ naslov ipd.)
- dejstvo, da stranka ne želi razkriti svoje identitete
- stranka ne želi razkriti dejanskega lastnika
- pogoste spremembe v lastništvu stranke
- stranko zastopa posrednik, katerega vloga ni jasna
- nejasnosti glede opredelitve same dejavnosti pravne osebe
- pogosto spreminjanje sedeža, imena poslovnega subjekta
- zapletena lastniška struktura stranke
- poslovodstvo stranke ravna po navodilih tretje osebe - zastopnik notarju ne predloži potrebne dokumentacije
- neodzivnost strank pri sodelovanju z državnimi organi

¹ Uradni list RS, št. 23/23.

² Uradni list RS, št. 23/23.

Pri presoji tveganja vezanega na stranko notar analizira število strank glede na vrste oziroma skupine strank, ki jih razvrsti glede na naslednje kriterije tveganja, zlasti: status stranke (npr. število rezidentov, nerezidentov; število politično izpostavljenih oseb; število pravnih oseb, ki kotirajo na borzi vrednostnih papirjev, organi javne uprave in javna podjetja); ugled stranke (npr. število prejetih poizvedb oziroma zahtev za zadržanje sredstev s strani Urada Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju: UPPD) glede na stranko); obnašanja stranke (npr. število prijav suma PD/FT glede na stranko). Notar pri tem upošteva tudi tveganja, vezana na osebe, ki so povezane s stranko (zakoniti zastopnik, pooblaščenec, plačnik, upravičenec) in dejanski lastnik stranke (v nadaljevanju: DL). Stranka je lahko fizična oseba (FO) ali pravna oseba (PO).

- **Tveganje, vezano na transakcijo oz. posel, vključno s finančnim tveganjem**

Tveganja so opredeljena v Pravilniku o dejavniki neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma.¹ Poleg navedenih je potrebno upoštevati tudi naslednja tveganja:

- tveganje je povezano z dejavniki, premoženjem in financiranjem posla,
- hitrost transakcije (višje tveganje predstavljajo transakcije, ki so izvedene hitro, neupravičeno in brez nekega razumnega pojasnila)
- vrsta nepremičnine (stanovanjska, trgovska, prosta zemljišča, oddajanje nepremičnin, zakupi, nepremičnine, ki ustvarjajo večji dobiček),
- vrsta gospodarske dejavnosti
- zaporedne transakcije (zlasti za isto lastnino, v kratkem času, nepojasnjene spremembe v vrednosti),
- pretvorba lastnine v manjše enote,
- vpeljevanje neznanih strank v pozni fazi transakcije (npr. dogovor med strankami)
- vpeljevanje tujih strank (skladov) za prikrivanje pravega lastništva,
- pod ali več vrednotene transakcije,
- prodaja nepremičnine tik pred plačilno nesposobnostjo,
- vrednost nepremičnine oziroma družbe ni v portfelju kupca.

Pri storitvah in transakcijah notar oceni tveganja, povezana s preglednostjo: torej, v kolikšnem obsegu storitve, transakcije omogočajo stranki ali dejanskemu lastniku, da ostanejo anonimni oziroma da prikrijejo svojo identiteto; s kompleksnostjo: v kolikšnem obsegu je transakcija kompleksna in ali vključuje več strank ali več pristojnosti oziroma ali sprejemajo plačila, ki po navadi niso pričakovana; z vrednostjo ali velikostjo: v kolikšnem obsegu so storitve ali transakcije gotovinsko intenzivne in v kolikšnem obsegu poenostavljajo ali spodbujajo transakcije visoke vrednosti.

- **Tveganje, vezano na način sklepanja notarske storitve**

Gre za oceno, kako tvegan za zlorabo za namen PD/FT je način sklenitve notarske storitve, prek katere notar ponuja storitev stranki. Pri tem mora zavezanec oceniti zlasti v kolikšnem obsegu se storitev ponuja/izvaja brez osebne navzočnosti stranke na daljavo, in ali se storitve izvajajo prek tretjih oseb (v smislu ZPPDFT-2) ter kakšna je narava odnosa med notarjem in to tretjo osebo.

Pri oceni tveganja stranke/notarja se uporablja štiristopenjski pristop vrednotenja, ki temelji na oceni tveganja:

¹ Uradni list RS, št. 23/23.

Stopnja tveganja	Ocena
NIZKO TVEGANJE	
OBIČAJNO TVEGANJE	
POVEČANO TVEGANJE	
VISOKO TVEGANJE	

4.2. Vzpostavitev politik, kontrol in postopkov za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma

Notarji za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ugotovljenih na podlagi 18. člena ZPPDFT-2, vzpostavijo učinkovite politike, kontrole in postopke, ki so sorazmerni glede na njihovo dejavnost in velikost (kot na primer velikost, obseg in sestavo poslov, vrste strank, s katerimi posluje notar, vrste produktov, ki jih ponuja notar).

V skladu z 20. členom ZPPDFT-2 notarji razvijejo notranje politike, kontrole in postopke v zvezi s ključnimi obveznostmi iz ZPPDFT-2 (pregled stranke, sporočanje podatkov uradu, varstvo in hramba podatkov itd), kot tudi na razvijanje modelov upravljanja s tveganji in varno zaposlovanje in po potrebi tudi na varnostno preverjanje zaposlenih v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke.

4.3. Izvajanje ukrepov za poznavanje stranke na način in pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT-2 – pregled stranke

Izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (v nadaljevanju: **pregled stranke**) je ključen element v sistemu odkrivanja in preprečevanja pranja denarja. Notar s pregledom stranke na verodostojen način **ugotovi in potrdi identiteto stranke** ter spozna **namen** transakcije oziroma predvideno naravo poslovnega razmerja.

Notar **ob upoštevanju 90. člena ZPPDFT-2**, ter na podlagi 227. člena ZPPDFT-2, pregled stranke opravi v naslednjih primerih:

1. pri sklepanju **poslovnega razmerja** s stranko, pri čemer se za poslovno razmerje šteje vsak poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki ga stranka sklene ali vzpostavi pri notarju in je povezan z opravljanjem dejavnosti notarja (npr. **naročilo sestave notarske listine o pravnem poslu**),
2. pri vsaki **transakciji v vrednosti 15.000 eurov ali več**, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane (npr. **naročilo sestave notarske listine o pravnem poslu v vrednosti najmanj 15.000 EUR**),
3. pri **dvomu o verodostojnosti in ustreznosti** predhodno pridobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke,
4. vedno, kadar v zvezi s transakcijo, stranko, sredstvi ali premoženjem obstajajo **razlogi za sum** pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije.

Zakonsko besedilo je potrebno interpretirati glede na specifiko notarskih storitev. Stranke z notarji praviloma ne sklepajo trajnih poslovnih razmerij, temveč gre običajno za enkratno naročilo notarske storitve, nakar notar sestavi notarsko listino o pravnem poslu (npr. pogodba o prenosu poslovnega deleža, prodajna pogodba za nepremičnino...) in na njeni podlagi odda predlog za vpis v sodnem registru ali zemljiški knjigi. S tem je naročilo stranke zaključeno, notar za stranko ne opravlja več transakcij v smislu

49. točke 3. člena ZPPDFT-2«. Iz navedenih razlogov je potrebno 90. člen ZPPDFT-2 za notarje interpretirati v smislu besedila v oklepaju.

Pregled stranke na podlagi 21. člena ZPPDFT-2 obsega naslednje ukrepe:

1. ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov;
2. ugotavljanje dejanskega lastnika stranke (če je stranka pravna oseba ali podoben pravni subjekt);
3. pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi¹ poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov po ZPPDFT-2;
4. redno skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri notarju in
5. ugotavljanje politične izpostavljenosti stranke oziroma dejanskega lastnika.

Notarji postopke izvajanja zgoraj omenjenih ukrepov opredelijo v svojih notranjih aktih.

4.3.1. Ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov

Pri ugotavljanju in preverjanju istovetnosti stranke notar pridobiti podatke iz prvega odstavka 150. člena ZPPDFT-2, pri čemer mora upoštevati določbe 29., 30., 31, 36. in 37. člena ZPPDFT-2, kjer je podrobno opisano katere podatke, ter na kakšen način jih mora pridobiti glede na status stranke (npr. ali je stranka fizična oseba, pooblaščenec fizične osebe, pooblaščenec pravne osebe, pravna oseba itd.) Notar omenjene podatke po ZPPDFT-2 lahko pridobi na naslednje možne načine:

1. z vpogledom v uradni osebni dokument stranke v njeni osebni navzočnosti. Če iz tega dokumenta ni mogoče dobiti vseh predpisanih podatkov, se manjkajoči podatki pridobijo iz druge veljavne javne listine, ki jo predloži stranka, oziroma neposredno od stranke (prvi odstavek 29. člena ZPPDFT-2),
2. na podlagi sredstva elektronske identifikacije (kvalificiranega digitalnega potrdila stranke), ki ga izda izdajatelj sredstva elektronske identifikacije s sedežem v Republiki Sloveniji v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko identifikacijo. Podatke, ki jih iz sredstva elektronske identifikacije ni mogoče dobiti, se pridobijo iz kopije uradnega osebnega dokumenta, ki jo stranka pošlje notarju v papirnat ali digitalni obliki. Če na opisan način ni mogoče pridobiti vseh predpisanih podatkov, se manjkajoči podatki pridobijo neposredno od stranke (33. člen ZPPDFT-2),
3. z uporabo videoelektronske identifikacije. Notar lahko za stranko, ki je fizična oseba, za njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, ali za zakonitega zastopnika ali pooblaščenca pravne osebe, ugotovi in preveri njihovo istovetnost tudi brez njene osebne navzočnosti z uporabo videoelektronske identifikacije, če so hkrati izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 34. člena ZPPDFT-2. Manjkajoče podatke notar pridobi iz kopije uradnega osebnega dokumenta ali neposredno od stranke, kot to določa četrti odstavek 34. člena ZPPDFT-2. Uporaba tega načina identifikacije je mogoča le z upoštevanjem Pravilnika o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati videoelektronska identifikacijska sredstva (Uradni list RS, št. 58/23).
4. z uporabo drugih načinov ugotavljanja in preverjanja istovetnosti strank. Uporaba tega načina identifikacije je mogoča le z upoštevanjem Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati varni daljinsko upravljani ali elektronski postopki in sredstva za identifikacijo (Uradni list RS, št. 76/23).

4.3.2. Ugotavljanje dejanskega lastnika stranke

¹ Notarji v vpisnik, ki se vodi na podlagi Pravilnika o poslovanju notarja z listinami in vpisniki ter tehničnih zahtevah programske opreme za podporo poslovanja notarja (Uradni list RS, št. 2/24)., vpišejo vrsto listine (npr. prodajna, darilna, zastavna pogodba, pogodba o prenosu poslovnega deleža...).

Pridobivanje podatkov o dejanskem lastniku spada med najpomembnejše dele pregleda stranke. Zavezanec mora ugotoviti lastniško in nadzorno strukturo svoje stranke do te mere, da je prepričan o njenem dejanskem lastniku.

Dejanski lastnik je vsaka fizična oseba, ki je končni lastnik stranke ali jo nadzira ali kako drugače obvladuje, ali fizična oseba, v imenu katere se izvaja transakcija. Pojem dejanskega lastništva je bil uveden, da bi se povečala preglednost zapletenih podjetniških struktur. Potreba po dostopu do točnih, posodobljenih in ustreznih informacij o dejanskem lastniku je ključni dejavnik pri iskanju storilcev kaznivih dejanj, ki bi svojo identiteto sicer lahko skrili za take nepregledne strukture.

Pri prikrivanju dejanskega lastnika se pogosto uporablja nominalno imenovana oseba, ki deluje kot direktor ali delničar pravnega subjekta, oseba, ki jo je imenovala, pa ni razkrita. Nominalno imenovane osebe lahko prikrijejo dejansko lastništvo in nadzorno strukturo, kadar dejanski lastniki ne želijo razkriti svoje identitete ali vloge, ki jo imajo v njej. Zato je treba preprečiti zlorabo uporabe nominalnih lastnikov in storilcem kaznivih dejanj onemogočiti, da se skrivajo za osebami, ki delujejo v njihovem imenu.

ZPPDFT-2 v členih od 42 do 44 . členu opredeljuje kriterije, ki jih morajo notarji upoštevati pri ugotavljanju dejanskega lastnika poslovnega subjekta.

Za gospodarske subjekte poleg pokazatelja **lastništva** (več kot 25 odstotkov poslovnega deleža, glasovalnih ali drugih pravic ali lastništvo 25 odstotkov in ene delnice) ZPPDFT-2 vsebuje možnost ugotavljanja lastnika tudi na podlagi **drugih načinov nadzora**. Tako se na podlagi četrtega odstavka 42. člena ZPPDFT-2 fizična oseba, ki ima obvladujoč položaj pri upravljanju sredstev gospodarskega subjekta ali ki na drug način nadzoruje, usmerja ali bistveno vpliva na odločitve posloводства gospodarskega subjekta, lahko določi tudi na podlagi pogojev, ki jih mora gospodarski subjekt, ki obvladuje eno ali več odvisnih družb, upoštevati pri pripravi letnega konsolidiranega poročila v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah.¹

Za pravilno identifikacijo dejanskih lastnikov je treba ugotoviti, na kakšen način se izvaja nadzor. Ugotavljanje obstoja lastniškega deleža ali ugotavljanje nadzora prek lastniškega deleža ne izključuje drugih potrebnih preverjanj za ugotavljanje dejanskih lastnikov. Pri ugotavljanju, ali katera koli fizična oseba izvaja nadzor na druge načine, ne gre za naknadno ugotavljanje, ki ga je treba opraviti le, kadar ni mogoče določiti lastniškega deleža. Ta ugotavljanja, in sicer ugotavljanje obstoja lastniškega deleža ali nadzora prek lastniškega deleža ter ugotavljanje izvajanja nadzora na druge načine, je potrebno opraviti vzporedno.

- **Zakonska domneva dejanskega lastnika**

ZPPDFT-2 v petem odstavku 42. člena za primere, ko ni mogoče ugotoviti dejanskega lastnika ali če obstaja kakršenkoli dvom, da je fizična oseba dejanski lastnik določa, da se za dejanskega lastnika šteje ena ali več oseb, ki zasedajo položaj posloводства, pri čemer se položaj posloводства nanaša na stranko samo, ne pa na lastnika te stranke. Navedena zakonska domneva pride v poštev šele takrat, ko je notar predhodno izčrpal vse razpoložljive možnosti ugotavljanja dejanskega lastnika, hkrati pa v zvezi s transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi niso podani razlogi za sum pranja denarja in financiranja terorizma.

- **Dejanski lastnik subjekta, ki nima poslovnih deležev in dejanski lastnik ustanove**

¹ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10 in 75/23.

43. člen ZPPDFT primeroma našteva **poslovne subjekte** (društva, zavoda, politične stranke, sindikata, verske skupnosti ali drugega poslovnega subjekta), **pri katerih ni možna udeležba pri upravljanju** na podlagi poslovnega deleža, delnice ali udeležbe v kapitalu, zato se za te primere dejanski lastnik šteje vsaka fizična oseba, ki zastopa takšen subjekt, če pri izvajanju pregleda stranke ni ugotovljeno drugače. Kot drugi poslovni subjekt se izrecno ne štejejo Republika Slovenija, samoupravne lokalne skupnosti in njihovi ožji deli, vlada, ministrstva, organi v njihovi sestavi, vladne službe, upravne enote in drugi državni organi, Banka Slovenije, javne agencije, javni zavodi, katerih soustanovitelji niso fizične osebe ali pravne osebe zasebnega prava in javni skladi.

Izjemo določa tretji odstavek 43. člena ZPPDFT-2 za **ustanove**, če pri izvajanju pregleda stranke ni ugotovljeno drugače, se kot dejanski lastnik šteje vsaka fizična oseba, ki je ustanovitelj ustanove, če ima obvladujoč položaj pri upravljanju sredstev ustanove, skrbnik ustanove, kot ga določa zakon, ki ureja ustanove in zastopnik ustanove, če za dejanskega lastnika ni mogoče šteti ustanovitelja ustanove.

- **Dejanski lastnik tujega sklada, tuje ustanove ali podobnega pravnega subjekta tujega prava**

Kot dejanski lastnik tujega sklada, tuje ustanove ali podobnega pravnega subjekta tujega prava, ki sprejema, upravlja ali razdeljuje premoženjska sredstva za določen namen, se šteje:

a) vsaka fizična oseba, ki je:

- ustanovitelj tujega sklada, tuje ustanove ali podobnih pravnih subjektov tujega prava,
- skrbnik premoženja tujega sklada, tuje ustanove ali podobnih pravnih subjektov tujega prava,
- prejemnik koristi od premoženja, ki se upravlja, pod pogojem, da so bodoči upravičenci že določeni ali določljivi,
- morebitni zaščitnik, ki je imenovan za zastopanje in zaščito interesov prejemnikov koristi premoženja;

b) kategorija oseb, v interesu katerih je bila ustanovitev tujega sklada, tuje ustanove ali podobnega pravnega subjekta tujega prava ali v interesu katerih deluje, če je treba posameznike, ki bodo prejemniki koristi tujega sklada, tuje ustanove ali podobnega pravnega subjekta tujega prava, še določiti;

c) vsaka druga fizična oseba, ki prek neposrednega ali posrednega lastništva ali prek drugačnega nadzora izvaja končni nadzor nad tujim skladom, tujo ustanovo ali podobnim pravnim subjektom tujega prava.

- **Poročanje o neskladnosti**

Za ugotavljanje dejanskega lastnika ne zadošča samo vpogled v register dejanskih lastnikov, notar mora upoštevati določbe 47. člena ZPPDFT-2. Če ugotovi, da so podatki o dejanskem lastniku, vpisani v register dejanskih lastnikov, v neskladju s podatki, ki jih je pridobil sam, o tem v roku 15 dni pisno obvesti urad in mu pošlje vso dokumentacijo, iz katere izhaja ugotovljeno neskladje (deseti odstavek 47. člena ZPPDFT-2).

Več pojasnil v zvezi z ugotavljanjem dejanskih lastnikov se nahaja na spletni strani Urada:

http://www.uppd.gov.si/si/opozorila_in_mnenja_urada/mnenja/dejanski_lastniki/

4.3.3. Pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov po ZPPDFT-2

Nabor podatkov, ki jih mora notar pridobiti v okviru pregleda stranke, se nahaja v 53. členu ZPPDFT-2.

Če notar s stranko sklepa dodatno poslovno razmerje ali na podlagi obstoječega poslovnega razmerja izvaja transakcije iz 2. točke prvega odstavka 22. člena ZPPDFT-2, notar pridobi le manjkajoče podatke iz prvega, drugega in četrtega odstavka 53. člena ZPPDFT-2, in sicer ob pogoju, da je predhodno opravil pregled stranke na način, kot to določa 21. člen ZPPDFT-2, in da je v okviru rednega spremljanja poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri notarju, zagotovil ustrezno preverjanje in posodabljanje predhodno pridobljenih listin in podatkov o stranki.

4.3.4. Redno skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri notarju

Notar mora na podlagi 54. člena ZPPDFT-2 skrbno spremljati poslovne aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri njem, s čimer zagotovi poznavanje stranke, vključno z izvorom sredstev, s katerimi ta posluje. Spremljanje poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri notarju, vključuje:

- preverjanje skladnosti strankinega poslovanja s predvideno naravo in namenom poslovnega razmerja, ki ga je stranka sklenila pri notarju;
- spremljanje in preverjanje skladnosti strankinega poslovanja z njenim običajnim obsegom poslovanja;
- preverjanje in posodabljanje pridobljenih listin in podatkov o stranki.

Notar zagotovi, da sta obseg oziroma pogostost izvajanja zgoraj omenjenih ukrepov prilagojena tveganju pranja denarja ali financiranja terorizma, ki mu je notar izpostavljen pri opravljanju posameznega posla oziroma pri poslovanju s posamezno stranko. To tveganje notar določi na podlagi 18. člena ZPPDFT-2 ob upoštevanju 14. člena ZPPDFT-2.

4.4. Posebni obliki pregleda stranke (poenostavljeni in poglobljeni pregled stranke)

Notar je v splošnem dolžan opraviti običajni pregled stranke, hkrati pa ZPPDFT-2 v 61. členu predvideva dve posebni obliki, in sicer poenostavljeni in poglobljeni pregled.

4.4.1. Poenostavljeni pregled

Na podlagi 62. člena ZPPDFT-2 lahko notar v primerih iz 1. in 2. točke prvega odstavka 22. člena ZPPDFT-2 opravi poenostavljeni pregled stranke, če v skladu s prvim odstavkom 19. člena ZPPDFT-2 oceni, da stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, distribucijska pot, država ali geografsko območje predstavljajo **neznatno oziroma nizko tveganje** za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Pri odločitvi, ali bo opravil poenostavljeni pregled stranke, notar lahko upošteva tudi, ali je v skladu z 2. točko drugega odstavka 14. člena ZPPDFT-2 ugotovljeno neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma. Dejavnosti neznatnega tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma določene v Uredbi o dejavnostih neznatnega tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma.¹

Obseg pridobivanja podatkov pri izvajanju poenostavljenega pregleda stranke je določen v 63. členu ZPPDFT-2.

Pred odločitvijo o izvedbi poenostavljenega pregleda mora notar ugotoviti politično izpostavljenost stranke oziroma dejanskega lastnika stranke ter morebitno povezanost stranke z državami na seznamu tveganih držav.

¹¹ Uradni list RS, št. 15/23.

4.4.2. Poglobljeni pregled

Poglobljeni pregled stranke poleg ukrepov iz prvega odstavka 21. člena ZPPDFT-2 **vključuje dodatne ukrepe**, ki jih ZPPDFT-2 določa za naslednje primere:

1. sklepanje poslovnega razmerja ali izvajanje transakcije iz 2. točke prvega odstavka 22. člena ZPPDFT-2 s stranko, ki je politično izpostavljena oseba iz 66. člena ZPPDFT-2 (šesti odstavek 66. člen ZPPDFT-2);
2. kadar je stranka ali transakcija povezana z visoko tvegano tretjo državo (69. člen ZPPDFT-2);
3. kadar notar v skladu z drugim odstavkom 19. člena ZPPDFT-2 oceni, da stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, država ali geografsko področje predstavljajo povečano tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma;
4. kadar je ugotovljeno povečano tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma v skladu z 2. točko drugega odstavka 14. člena ZPPDFT-2 in uredbo iz četrtega odstavka 14. člena ZPPDFT-2.

Katere ukrepe poleg ukrepov iz prvega odstavka 21. člena ZPPDFT-2 mora notar sprejeti je določeno v zgoraj podčrtanih členih.

Če notar ugotavlja in preverja istovetnost stranke na podlagi 33., 34. in 35. člena ZPPDFT-2 (sredstva elektronske identifikacije, videoelektronska identifikacija, drugi varni daljinsko upravljani ali elektronski postopki in sredstva za identifikacijo), mora pri izdelavi ocene tveganja iz 18. člena ZPPDFT-2, zaradi nenavzočnosti stranke, upoštevati večje tveganje pranja denarja ali financiranja terorizma, zato mora to tveganje nadomesti z uporabo enega ali več ukrepov poglobljenega pregleda stranke.

Po 66. členu ZPPDFT-2 je politično izpostavljena oseba vsaka fizična oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v državi članici ali tretji državi, vključno z njenimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci, zato morajo zavezanci iz 4. člena ZPPDFT-2 vzpostaviti ustrezen sistem upravljanja s tveganji, ki vključuje tudi postopek, s katerim ugotavljajo, ali je stranka oziroma njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec politično izpostavljena oseba iz 66. člena ZPPDFT-2. Način ugotavljanja, katere osebe imajo status politično izpostavljene osebe, morajo zavezanci določiti npr. z uporabo vprašalnikov, javno dostopnih podatkov, podatkov iz medijev, interneta, komercialnih baz itd., sam postopek pa opredeliti v svojih notranjih aktih, seveda ob upoštevanju ocene tveganja iz 18. člena ZPPDFT-2.

Več pojasnil v zvezi s politično izpostavljenimi osebami se nahaja na spletni strani Urada, pod zavihkom mnenja: <https://www.gov.si/teme/preprecevanje-pranja-denarja/>; usmeritve glede politično izpostavljenih oseb na povezavi: [PEP_usmeritve.pdf](#) in [politicno_izpostavljene_osebe.pdf](#).

4.5. Sporočanje predpisanih in zahtevanih podatkov ter predložitve dokumentacije Uradu po določbah ZPPDFT-2

Notarji morajo na podlagi 75. in 76. člena ZPPDFT-2 Uradu sporočiti podatke o gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR in sumljivih transakcijah ne glede na znesek. Omenjeni podatki se od 1. 9. 2017 pošiljajo Uradu na enotnem informatiziranem obrazcu po zaščiteni elektronski poti preko aplikacijskega vmesnika ali preko spletnega obrazca.

Notarji podatke o sumljivih transakcijah (ST), gotovinskih transakcijah (GT) in nakazilih v tvegane države po elektronski poti lahko posredujejo le, če predhodno opravijo registracijo v sistem Urada. Registracija poteka tako, da notarji na elektronski naslov Urada: mf.uppd@mf-rs.si pošljejo obrazec za registracijo:

Vrsta zavezanca	Zahtevani podatki
PRAVNA OSEBA	NAZIV PRAVNE OSEBE
	MATIČNA ŠTEVILKA
	DEJAVNOST (NPR. BANČNIŠTVO, BORZNO POSREDOVANJE, NOTAR, IN PODOBNO)
FIZIČNA OSEBA	IME IN PRIIMEK
	FUNKCIJA PRI ZAVEZANCU (POOBlaščenec, NAMESTNIK POOBlaščenca)
	HEKSADECIMALNA SERIJSKA ŠTEVILKA SREDSTVA ELEKTRONSKE IDENTIFIKACIJE IZ GLAVE CERTIFIKATA (KDP)
	KONTAKTNI PODATKI FIZIČNE OSEBE (E- NASLOV, ŠTEVILKA STACIONARNEGA IN MOBILNEGA TELEFONA)

Navodila za prijavo v sistem Urada se nahajajo na spletni strani:

<https://www.gov.si/zbirke/storitve/sporocanje-podatkov-uradu/>

4.5.1. Sporočanje podatkov o gotovinskih transakcijah nad 15.000 EUR

Notarji morajo na podlagi prvega odstavka 75. člena ZPPDFT-2 po elektronski poti (na UPPD obrazcu) sporočiti Uradu podatke iz 1., 2., 6., 7., 8. in 9. točke prvega odstavka 150. člena ZPPDFT-2 o vsaki gotovinski transakciji, ki presega vrednost 15.000 eurov, in sicer takoj, ko je opravljena, najpozneje pa v treh delovnih dneh po opravljeni transakciji. Sporočilo mora biti posredovano po zaščiteni elektronski poti.

Gotovinska transakcija je vsak sprejem, izročitev ali zamenjava gotovine (bankovcev ali kovancev, ki so v obtoku kot plačilno sredstvo), pri čemer **notar od stranke fizično sprejme gotovino oziroma stranki fizično izroči gotovino v posest in razpolaganje**.

Če notar v listino o pravnem poslu, sestavljenem v obliki notarske ali zasebne listine, zapiše dogovor strank, da se denarno plačilo med strankami izvrši v gotovini, **tega ne javlja Uradu**, razen če obstaja sum pranja denarja oz. financiranja terorizma (obveznost iz 76. člena ZPPDFT-2).

4.5.2. Sporočanje podatkov o nakazilih nad 15.000 EUR

Obveznost poročanja podatkov o nakazilih v tvegane države ne velja za notarje, saj ZPPDFT-2 to obveznost določa zgolj za zavezanca iz 1., 2., 3., 4. in 18. točke prvega odstavka 4. člena ZPPDFT-2.

4.5.3. Sporočanje podatkov o sumljivih transakcijah

Notar sporoči Uradu podatke iz prvega odstavka 150. člena ZPPDFT-2 ter dokumentacijo v zvezi z njimi vedno, kadar v zvezi s transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, in sicer še pred izvedbo transakcije¹, ter v sporočilu navesti rok, v katerem naj bi se ta opravila. Sporočilu o sumljivi transakciji mora biti Uradu posredovano po zaščiteni elektronski poti, izjemoma se lahko posreduje po telefonu, vendar mora biti Uradu posredovano tudi po zaščiteni elektronski poti najpozneje naslednji delovni dan. Obveznost poročanja velja tudi za

¹ Pred sklenitvijo listine o pravnem poslu (»transakcija« v smislu 43. točke 3. člena ZPPDFT-1), ne pa transakcije v ožjem pomenu besede (denarno nakazilo, ki je sicer dogovorjeno s pravnim poslom).

nameravano transakcijo, ne glede na to, ali je bila pozneje opravljena ali ne (tretji odstavek 76. člena ZPPDFT-2).

Notarji morajo vedno, ko stranka pri njih išče nasvet za pranje denarja ali financiranje terorizma, to sporočiti Notarski zbornici in uradu takoj oziroma najpozneje v treh delovnih dneh od dneva, ko je stranka pri njih iskala nasvet, opravo storitve pa odkloniti (drugi in tretji odstavek 90. člena ZPPDFT-2).

Sumljiva transakcija je vsaka nameravana ali izvršena transakcija, v zvezi s katero notar ve ali ima razloge za sum, da premoženje ali sredstva izvirajo iz kaznivih dejanj, ki bi lahko predstavljala predhodno dejanje za pranje denarja ali so povezana s financiranjem terorizma ali po značilnostih ustrezajo indikatorjem za prepoznavanje sumljivih transakcij iz 92. člena tega zakona, ki napotujejo na razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma (četrti odstavek 76. člena ZPPDFT-2).

Pri prepoznavanju dejstev ali okoliščin, ki kažejo na to, da v zvezi s stranko, transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma si notar pomaga **s seznamom indikatorjev**, ki je priloga teh Smernic.

Notar je dolžan sumljivo transakcijo prijaviti Uradu, ki bo na podlagi te prijave lahko pričel z izvajanjem operativne analize in potrdil ali ovrgel sum glede pranja denarja ali financiranja terorizma. Nesporočanje sumljive transakcije spada med kršitve po 184. členu ZPPDFT-2, globa za prekršek znaša od 2.000 do 40.000 eurov.

4.5.4. Predložitev dokumentacije Uradu

Če Urad presodi, da so v zvezi z neko transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi podani razlogi za sum pranja denarja, povezanih predhodnih kaznivih dejanj ali financiranja terorizma, ali v primerih iz 109. člena ZPPDFT-2, lahko od notarja zahteva podatke, informacije in dokumentacijo v zvezi s posli iz 90. člena ZPPDFT-2, ki so potrebni za odkrivanje in dokazovanje kaznivega dejanja pranja denarja, predhodnih kaznivih dejanj ali kaznivega dejanja financiranja terorizma.

Omenjene podatke lahko Urad zahteva tudi za osebo, za katero je mogoče sklepati, da je sodelovala oziroma je udeležena v transakcijah ali poslih osebe, v zvezi s katero so podani razlogi za sum pranja denarja, povezanih predhodnih kaznivih dejanj ali financiranja terorizma.

Notar omenjene podatke predloži Uradu brez odlašanja, najpozneje pa v 15 dneh od prejema zahteve. Izjemoma lahko Urad v zahtevi določi krajši rok, če je to potrebno zaradi ugotavljanja okoliščin, pomembnih za izdajo odredbe o začasni ustavitvi transakcije, ali zaradi pošiljanja podatkov tujim organom in mednarodnim organizacijam ter v drugih nujnih primerih, kadar je treba preprečiti nastanek premoženjske škode.

Urad lahko zaradi obsežnosti dokumentacije ali drugih upravičenih razlogov notarju na njegovo obrazloženo pisno pobudo s pisnim obvestilom podaljša rok, lahko pa v takih primerih opravi pregled dokumentacije pri notarju.

Pri posredovanju podatkov, informacij in dokumentacije Uradu po ZPPDFT-2 za notarje velja izjema od načela varovanja tajnosti, kot je to določeno v 138. členu ZPPDFT-2.

4.5.5. Izjeme za notarje po ZPPDFT-2

Ob upoštevanju 91. člena ZPPDFT-2 se za notarja ne uporablja določba 26. člena ZPPDFT-2, kadar ugotavlja pravni položaj stranke ali ko zastopa stranko v sodnem postopku, kar vključuje tudi svetovanje o predlaganju ali izogibanju takšnega postopka.

Prav tako za notarja ne velja obveznost sporočanja iz 76. člena ZPPDFT-2, v zvezi s podatkom, ki ga dobi od stranke ali o stranki pri ugotavljanju njenega pravnega položaja ali o njenem zastopanju v zvezi s sodnim postopkom, kar vključuje svetovanje o predlaganju ali izogibanju tega postopka, ne glede na to, ali je takšen podatek pridobljen pred sodnim postopkom ali med njim ali po njem.

Glede na navedeno notarju ni treba poslati podatkov, informacij in dokumentacije na podlagi zahteve Urada iz prvega in drugega odstavka 100. člena ZPPDFT-2. V tem primeru mora Uradu brez odlašanja, najpozneje pa v 5 delovnih dneh od prejema zahteve pisno sporočiti razloge, zaradi katerih ni ravnal v skladu z zahtevo Urada (peti in šesti odstavek 99. člena ZPPDFT-2).

4.6. Imenovanje pooblaščenca oziroma pooblaščenke in namestnikov pooblaščenca ter zagotovitev pogojev za njihovo delo

Za izvajanje nalog odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, določenih v ZPPDFT-2 in predpisih, sprejetih na njegovi podlagi, notarji v skladu s 83. členom ZPPDFT-2 imenujejo pooblaščenca za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, ki izpolnjuje pogoje iz 84. člena ZPPDFT-2 (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenec) in enega ali več njegovih namestnikov. Dolžnosti oziroma naloge pooblaščenca in njegovega namestnika so opredeljene v 85. členu ZPPDFT-2.

Notarjem, ki imajo manj kot štiri zaposlene, ni treba določiti pooblaščenca in izvajati notranje kontrole po ZPPDFT-2.

4.7. Skrb za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotovitev redne notranje kontrole nad opravljanjem nalog po ZPPDFT-2

Notarji morajo na podlagi 87. člena ZPPDFT-2 skrbeti za redno strokovno usposabljanje vseh zaposlenih, ki opravljajo naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. V zvezi s tem je potrebno pripraviti program letnega strokovnega usposabljanja, in sicer najpozneje do konca marca za tekoče leto.

Skrb za redno strokovno usposabljanje in izobraževanje se nanaša na seznanjanje z določili ZPPDFT-2 in na njegovi podlagi izdanih pravilnikov in notranjih aktov, s strokovno literaturo glede preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma, s sezname indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Cilj strokovnega usposabljanja in izobraževanja je seznaniti vse zaposlene (predvsem pa novo zaposlene), ki opravljajo (oziroma bodo opravljali) naloge na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, z veljavnimi zakonskimi predpisi, internimi akti organizacije ter delovnimi postopki za obvladovanje tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma. Usposabljanje in izobraževanje lahko poteka preko izobraževalnih zavodov, zbornic, združenj, itd..., preko internih izobraževanj (npr. pooblaščenec seznanja zaposlene z določili zakona, ki ureja preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, pravilniki...), preko okrožnic (npr. pooblaščenec posreduje obvestilo vodstvenim delavcem, slednji pa z vsebino seznanijo ostale zaposlene) itd... V primeru, da ni zakonske zahteve po imenovanju pooblaščenca lahko navedeno izvaja oseba znotraj podjetja (npr. direktor), ki bo odgovorna tudi za poročanje Uradu. Izobraževanje notarji lahko izvedejo sami in ne potrebujejo za to pooblaščenega inštruktorja ali predavatelja.

Na podlagi 88. člena ZPPDFT-2 morajo notarji zagotoviti redno notranjo kontrolo nad opravljanjem nalog odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma po ZPPDFT-2. Podrobnejša pravila za izvajanje nalog po ZPPDFT-2, ter na kaj vse se nanaša notranja kontrola je opredeljeno v Pravilniku o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancah¹ (v nadaljevanju: Pravilnik o notranji kontroli).

Če Urad za izvajanje nadzora po ZPPDFT-2 tako zahteva, morajo notarji v pisni obliki sestaviti letno poročilo o izvajanju notranje kontrole in ukrepov v preteklem letu, ter ga po 5. členu Pravilnika o notranji kontroli posredovati Uradu.

4.8. Seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma

Na podlagi 92. člena ZPPDFT-2 morajo notarji pripraviti **seznam indikatorjev** za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Seznam se nahaja v prilogi teh Smernic in ga notarji lahko prilagodijo svojemu načinu poslovanja. Pri sestavi seznama indikatorjev notarji upoštevajo zlasti zapletenost in obseg izvajanja transakcij, neobičajno sestavo, vrednost ali povezanost transakcij, ki nimajo jasno razvidnega ekonomskega ali pravno utemeljenega namena, oziroma niso v skladu, ali so v nesorazmerju z običajnim oziroma pričakovanim poslovanjem stranke, in druge okoliščine, ki so povezane s statusom ali drugimi lastnostmi stranke.

4.9. Zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje z evidencami

Notar je dolžan podatke, ki jih je pridobil in upravljal na podlagi ZPPDFT-2 in Pravilnika o notranji kontroli varovati kot poslovno skrivnost oziroma kot tajne podatke v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke, če je podatek kot tak opredeljen s strani Urada.

Dokumentacijo in podatke vezane na pregled stranke morajo notarji hraniti 10 let po prenehanju poslovnega razmerja ali opravljeni transakciji, podatke in pripadajočo dokumentacijo o izvajanju notranje kontrole, o pooblaščenca in strokovnem usposabljanju zaposlenih pa najmanj 4 leta po imenovanju pooblaščenca in namestnika pooblaščenca, opravljenem strokovnem usposabljanju ter izvedenih notranji kontroli (142. člen ZPPDFT-2).

Notarji morajo upravljati naslednje evidence podatkov (149. člen ZPPDFT-2):

- 1) evidence podatkov o strankah, poslovnih razmerjih in transakcijah iz 22. in 23. člena ZPPDFT-2 – vsebina evidenc je opredeljena v 150. členu ZPPDFT-2;
- 2) evidence sporočenih podatkov Uradu iz 75. (gotovinskih transakcijah) in 76. člena (sumljivih transakcijah) ZPPDFT-2 - vsebina evidenc je opredeljena v 150. členu ZPPDFT-2.

Po 151. členu ZPPDFT-2 morajo notarji voditi tudi evidenco o dostopu nadzornih organov iz 152. člena ZPPDFT-2 do podatkov, informacij in dokumentacije iz prvega odstavka 134. člena ZPPDFT-2, ter o vsakem dostopu do omenjenih podatkov najpozneje v treh delovnih dneh (od vpogleda v te podatke) pisno obvestiti Urad. Katere podatke mora vsebovati omenjena evidenca je določeno v drugem odstavku 151. člena ZPPDFT-2.

Ker notar na podlagi Pravilnika o poslovanju notarja z listinami in vpisniki ter tehničnih zahtevah programske opreme za podporo poslovanja notarja² (v nadaljnjem besedilu: Pravilnik o poslovanju

¹ Uradni list RS, št. 14/23.

² Uradni list RS, št. 2/24.

notarja) vodi evidenco podatkov o strankah, poslovnih razmerjih in transakcijah (podatki, ki jih notar pridobi pri pregledu stranke) v splošnem vpisniku, in na sami notarski listini (vsi podatki o stranki fizični osebi, vključno z datumom rojstva, EMŠO, davčno številko, številko, vrsto in nazivom izdajatelja osebnega dokumenta, oziroma stranki pravni osebi, vključno z matično in davčno številko), notarjem **ni potrebno vzpostavljati posebne dodatne evidence** podatkov o strankah, poslovnih razmerjih in transakcijah (po 149. členu ZPPDFT-2), ki se nanaša na **pregled strank**, temveč lahko za to uporabijo obstoječe notarske vpisnike, ki jih morajo dopolniti s podatki o dejanskem lastniku in ostalih specifičnih podatkih iz ZPPDFT-2, ki jih Pravilnik o poslovanju notarja sicer ne predvideva.

Posebno evidenco morajo notarji vzpostaviti po 75. in 76. členu ZPPDFT-2 glede sporočenih podatkov Uradu o **gotovinskih in sumljivih transakcijah**.

Notarski vpisniki in notarske listine se hranijo trajno (24. člen Pravilnika o poslovanju notarja), kar zadošča pogojem iz ZPPDFT-2 o 10-letnem roku hrambe dokumentacije in podatkov vezanih na pregled stranke.

4.10. Interni sistem obveščanja o kršitvah

Notar mora na podlagi 174. člena ZPPDFT-2 vzpostaviti sistem obveščanja o kršitvah, ki zaposlenim in osebam v primerljivem položaju omogoča, da prek neodvisnih in anonimnih poročevalskih linij interno prijavijo kršitve določb ZPPDFT-2.

Kadar je identiteta prijavitelja notarju razkrita, mora notar zagotoviti, da se vsi podatki o osebah, ki so podale prijavo o kršitvah, obravnavajo kot zaupni v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Notar teh podatkov ne sme razkriti brez soglasja prijavitelja, razen ko je razkritje identitete prijavitelja nujno za izvedbo predkazenskega ali kazenskega postopka (174. člen ZPPDFT-2).

5. Podatki o dejanskih lastnikih in Register dejanskih lastnikov

Na podlagi prvega odstavka 45. člena ZPPDFT-2 morajo poslovni subjekti iz 42. in 43. člena ZPPDFT-2, ki so vpisani v Poslovni register Slovenije vključno s podružnicami tujih poslovnih subjektov, **ugotoviti podatke o svojem dejanskem lastniku** ali lastnikih na način, kot je določeno v 42. in 43. členu ZPPDFT-2, ter vzpostaviti in upravljati natančno evidenco podatkov o svojih dejanskih lastnikih, ki se posodablja ob vsaki spremembi podatkov (četrti odstavek 45. člena ZPPDFT-2). Podatke o svojih dejanskih lastnikih so poslovni subjekti po šestem odstavku 45. člena ZPPDFT-2 dolžni hraniti **pet let od dneva prenehanja** statusa dejanskega lastnika po ZPPDFT-2. Notar pa mora podatke o dejanskih lastnikih, ki jih je pridobil v okviru pregleda stranke hraniti 10 let po koncu poslovnega razmerja s stranko.

Register dejanskih lastnikov vsebuje natančne in posodobljene podatke o dejanskih lastnikih in s tem onemogoča zlorabe poslovnih subjektov za pranje denarja in financiranje terorizma. Z registrom se notarjem omogoča dostop do pomembnih podatkov za potrebe izvajanja ukrepa pregleda stranke za potrebe izvajanja pooblastil in nalog v zvezi s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja in financiranja terorizma.

Poslovni subjekti iz 42. in 43. člena ZPPDFT-2 vpišejo podatke o svojem dejanskem lastniku v Register dejanskih lastnikov v osmih dneh od vpisa v Poslovni register Slovenije ali davčni register, če niso vpisani v Poslovni register Slovenije (tretji odstavek 48. člena ZPPDFT-2). Izjemo od te obveznosti določa sedmi odstavek 48. člen ZPPDFT-2 za:

- samostojne podjetnike posameznike,
- posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost in

- enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo

Ko bo vzpostavljena ustrezna tehnična rešitev, bo za navedene poslovne subjekte upravljavec Registra dejanskih lastnikov samodejno prenesel podatke iz Poslovnega registra Slovenije o poslovnem subjektu in davčne številke oseb, ki veljajo za dejanske lastnike teh poslovnih subjektov. Do takrat za te subjekte še vedno velja izjema, da se jim ni treba vpisati v register dejanskih lastnikov v skladu s prehodnimi določbami ZPPDFT-2.

6. Predpisi s področja preprečevanje pranja denarja

Notarji morajo pri svojem poslovanju med drugimi predpisi upoštevati tudi predpise s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. V času izdaje teh Smernic so to predvsem:

- Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22, 145/22 in 17/25);
- Uredba o seznamu funkcij, ki se v Republiki Sloveniji štejejo kot vidni javni položaj (Uradni list RS, št. 71/23);
- Uredba o dejavnostih neznatnega tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 15/23);
- Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih (Uradni list RS, št. 14/23);
- Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati videoelektronska identifikacijska sredstva (Uradni list RS, št. 58/23);
Pravilnik o dejavnostih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS, št. 23/23);
- Pravilnik o registru ponudnikov storitev virtualnih valut (Uradni list RS, št. 14/23);
- Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati sefi in videoelektronska identifikacijska sredstva oziroma sredstva, ki omogočajo ugotavljanje istovetnosti stranke na podlagi biometričnih značilnosti (Uradni list RS, št. 58/23);
- Pravilnik o tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati varni daljinsko upravljani ali elektronski postopki in sredstva za identifikacijo (Uradni list RS, št. 76/23);

7. Priloge

PRILOGA A:

Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij s področja pranja denarja

Poznavanje stranke in njene dejavnosti predstavlja izhodišče za sklepanje, da pri določenih transakcijah in strankah obstajajo razlogi za sum pranja denarja. Na splošno je mogoče reči, da so razlogi za sklepanje na sum pranja denarja pri vseh tistih transakcijah, ki niso skladne z znano strankino zakonito poslovno dejavnostjo ali zasebno dejavnostjo, z njenim običajnim načinom poslovanja, ko pri transakciji ni mogoče prepoznati pravnega ali gospodarskega namena ali ko posledice transakcije z gospodarskega vidika niso smiselne.

V seznamu so kot indikatorji za prepoznavanje sumljivih transakcij navedeni primeri transakcij in neobičajnih okoliščin pri njihovem izvajanju, da bi notar lahko z večjo pozornostjo preveril možnost obstoja

razlogov za sum pranja denarja. Seznam indikatorjev naj notarjem služi kot pomoč za lažje prepoznavanje in naj se ne uporablja kot rutinski instrument.

Dokončen in celovit pregled indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij je namreč težko sestaviti, ker se načini pranja denarja stalno in sproti prilagajajo spremenjenim okoliščinam. Seznam indikatorjev je nujno potrebno občasno dopolnjevati zaradi novih pojavnih oblik pranja denarja doma in v tujini. Seznam držav, pri katerih obstaja visoko ali povečano tveganje za pojava pranja denarja in financiranja terorizma, je objavljen na spletnih straneh Urada.

Pri presojanju, ali so pri poslovanju posamezne stranke prisotni razlogi, ki kažejo na sum pranja denarja, je treba upoštevati, da posamezna transakcija iz nabora primerov, ki so navedeni v nadaljevanju, sama po sebi še ne predstavlja nujno suma pranja denarja. Predstavlja bolj opozorilo, da je potrebno nadaljnje celovito proučevanje poslovanja stranke, ki sklepa razmerje z notarjem, pri čemer se le-to presoja tudi skozi priložen seznam indikatorjev sumljivih transakcij. Sklepanje na obstoj razlogov suma pranja denarja je zato bolj opravičeno, če je skupaj prisotnih več indikatorjev, neobičajnih znakov in transakcij posamezne stranke.

Splošno o stranki in njenih dokumentih ter namerah

1. Stranka je molčeča, ima neznatno vednost o vsebini posla in listin, ki jih podpisuje, odklanja pa tudi razgovor o tem, kar kaže na to, da ne gre za njen posel.
2. Stranka nasprotuje srečanju in identifikaciji v živo oziroma odpove poslovno razmerje z notarjem, ko izve za dolžnost identifikacije.
3. Stranka prekine poslovno razmerje zaradi zahteve po dodatnih pojasnilih ali dokumentih, brez drugih utemeljenih razlogov.
4. Strankina telefonska številka je izključena ali se ugotovi, da navedena številka ne obstaja, ko jo želimo poklicati.
5. Stranka uporablja izmišljeno ime ali naslov. Pošta oziroma pisma poslana stranki se vračajo zaradi napačnega ali neznanega naslova.
6. Stranka je nadpovprečno seznanjena s predpisi in pristojnostmi organov na področju preprečevanja pranja denarja.
7. Stranka se izkaže z že na videz lažnimi identifikacijskimi dokumenti ali so le-ti ponarejeni ali odklanja identifikacijo z originalnimi osebnimi dokumenti.
8. Strankini spremljajoči dokumenti so pomanjkljivi in iz njih niso razvidni običajni podatki.
9. Stranka za storitev ponuja višje plačilo, kot je to običajno za izvedbo določenega posla, razen če za to obstajajo utemeljeni razlogi.
10. Stranka išče nasvet za izvedbo pravnega posla, ki je lahko povezan s kaznivim dejanjem.
11. Stranko zastopajo pooblaščenca, kar ni običajno za določeno vrsto poslov, o stranki, ki jo zastopajo, pa nimajo zadostne vednosti.
12. Stranka je v zadnjem obdobju obiskala več notarjev (tudi oddaljenih) ter pri njih sklepala istovrstne ali različne posle, kar vse bi lahko uredila pri bližnjem notarju.
13. Stranka želi, da se pogodba ne predloži pristojnim državnim organom (npr. davčnemu uradu..) oz. jo takšna zahteva odvrne od sklenitve pravnega posla ali pa prekine poslovno razmerje zaradi zahteve po dodatnih pojasnilih, brez drugih utemeljenih razlogov.
14. Stranka je državljan države ali ima sedež oziroma naslov v državi, ki je navedena na seznamu držav, pri katerih obstaja visoko ali povečano tveganje za pojava pranja denarja in financiranja terorizma.
15. Stranka opravlja ekonomsko nelogične transakcije ali posle, pri katerih je potrebna prisotnost notarja, pri tem pa ne pojasni zadovoljivo svojih razlogov za takšno ravnanje.
16. Stranka želi skleniti poslovno razmerje pri notarju ali izvesti transakcijo, za katero ni potrebna prisotnost notarja, pri tem pa ne pojasni zadovoljivo svojih razlogov.

17. Stranka noče pojasniti izvora sredstev, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja ali izvedbe transakcije.
18. Podatki o prejemnikih sredstev ali nalogodajalcih sredstev se ne ujemajo s strankinimi navedbami, pri tem pa tega zadovoljivo ne pojasni.
19. Stranka prejme ali namerava prejeti sredstva iz držav ali od subjektov z računom, sedežem ali naslovom v državi, ki je navedena na seznamu držav, pri katerih obstaja visoko ali povečano tveganje za pojava pranja denarja in financiranja terorizma.
20. Stranka sklepa poslovno razmerje ali izvaja transakcijo pod prisilo ali ob prisotnosti tretjih oseb, pri čemer daje vtis, da le tega ne želi storiti.
21. Stranka sklepa poslovno razmerje ali izvaja transakcijo, ne da bi znala pojasniti, zakaj to dela.
22. Stranko, ki sklepa poslovno razmerje ali izvaja transakcijo, mediji povezujejo s kaznivimi dejanji in nezakonitimi aktivnostmi.
23. Stranka (pravna ali fizična oseba) ima sedež ali naslov prijavljen na naslovu, kjer je že ustanovljenih, registriranih ali prijavljenih več pravnih ali fizičnih oseb (za fizične osebe se to ne upošteva za večstanovanjske objekte).
24. Stranka je uvrščena na seznam oseb iz držav, za katere veljajo nekateri omejevalni ukrepi EU ali OZN, in je bila na seznam uvrščena tudi zaradi storitve kaznivih dejanj, ki generirajo protipravno premoženjsko korist, ki bi lahko bila povezana tudi s kaznivim dejanjem pranja denarja.
25. Stranka želi opraviti transakcijo z osebo iz držav, za katere veljajo nekateri omejevalni ukrepi EU ali OZN, in je bila na seznam uvrščena tudi zaradi storitve kaznivih dejanj, ki generirajo protipravno premoženjsko korist, ki bi lahko bila povezana tudi s kaznivim dejanjem pranja denarja

Nakup ali prodaja nepremičnine ali gospodarske družbe

26. Stranka proda nepremičnino ali gospodarsko družbo v relativno kratkem roku po nakupu, čeprav s tem ustvari kapitalsko izgubo, pri tem pa ne pojasni zadovoljivo svojih razlogov.
27. Stranka v krajšem času opravi več nakupov nepremičnin ali gospodarskih družb brez ekonomsko ali pravno utemeljenih razlogov.
28. Stranka kupuje nepremičnino ali gospodarsko družbo po bistveno višji ceni, kot je ocenjena vrednost s strani strokovnih služb ali primerljivih cen na trgu, pri tem pa ne pojasni zadovoljivo svojih razlogov.
29. Stranka prodaja nepremičnino ali gospodarsko družbo po bistveno nižji ceni, kot je ocenjena vrednost s strani strokovnih služb ali primerljivih cen na trgu, pri tem pa ne pojasni zadovoljivo svojih razlogov.
30. Stranka kupuje nepremičnino ali gospodarsko družbo v imenu tretjih oseb, pri tem pa ne pojasni zadovoljivo svojih razlogov, ali noče razkriti imen oseb, za katere kupuje.
31. Stranka kupuje ali prodaja nepremičnino pod prisilo ali ob prisotnosti tretjih oseb, pri čemer daje vtis, da tega ne želi storiti ali da se ne zaveda, kaj dela.
32. Stranka zagotovi gotovinska sredstva za nakup nepremičnine, vendar noče ali ne zna pojasniti izvora teh sredstev.

Upravljanje strankinega denarja, vrednostnih papirjev ali drugega premoženja - odpiranje ali upravljanje bančnih računov, hranilnih vlog ali računov za poslovanje z vrednostnimi papirji

33. Pri načrtovanju transakcije namerava stranka premoženje deponirati na več računih, ga združiti in preusmeriti izven države.
34. Transakcije so obsežne, zapletene ali nenavadne, najpogosteje s povezanimi osebami ali osebami, ki odstopajo od običajnih strank.
35. Ekonomsko ali pravno nelogično poslovanje stranke s subjekti, ki imajo račun, sedež ali naslov v državah, ki so navedene na seznamu držav, pri katerih obstaja visoko ali povečano tveganje za pojava pranja denarja in financiranja terorizma.

36. Stranka v nasprotju s poslovno prakso prosi, da notar zanjo v svojem imenu in za svoj račun izvede transakcijo.
37. Stranka, zlasti predstavnik pravne osebe, za katero gotovinsko poslovanje ni običajno, želi shraniti pri notarju večjo količino gotovine ali ga prosi, da v njenem imenu opravi določene transakcije.
38. Stranka kupuje ali prodaja vrednostne papirje, ki se glasijo na prinosnika, ali vrednostne papirje, ki ne kotirajo na organiziranih trgih vrednostni papirjev in pri katerih je težko določiti njihovo ceno, pri tem pa ne poda zadovoljivih pojasnil o izvoru sredstev, datumu in načinu pridobitve, ceni, ipd..

Ustanavljanje, delovanje ali upravljanje ustanove, sklada, gospodarske družbe ali druge podobne pravno-organizacijske oblike - zbiranje prispevkov, potrebnih za ustanovitev, delovanje ali upravljanje gospodarske družbe

39. Stranka poskuša ustanoviti ali dokapitalizirati ustanovo, sklad, gospodarsko družbo ali drugo pravno-organizacijsko obliko pod lažnim imenom ali z lažnimi podatki ali na drug način prikriti svojo povezanost s podjetjem.
40. Stranka ustanavlja ali dokapitalizira ustanovo, sklad, gospodarsko družbo ali drugo pravnoorganizacijsko obliko brez ekonomsko upravičenega razloga.
41. Stranka dokapitalizira ustanovo, sklad, gospodarsko družbo ali drugo pravno-organizacijsko obliko z vrednostnimi papirji na prinosnika ali drugim premoženjem, katerega izvora ne pojasni zadovoljivo oziroma noče pojasniti.
42. Sredstva, ki jih stranka zagotovi za ustanovitev, delovanje, dokapitalizacijo ali upravljanje ustanove, sklada, gospodarske družbe ali druge pravno-organizacijske oblike izvirajo od subjektov, ki imajo račun, naslov ali sedež v državah, ki so navedene na seznamu držav, pri katerih obstaja visoko ali povečano tveganje za pojava pranja denarja in financiranja terorizma.
43. Stranka ustanavlja ali upravlja ustanovo, sklad, gospodarsko družbo ali drugo pravnoorganizacijsko obliko, ki podpira društva in posameznike iz držav, ki jih lahko povežemo z delovanjem terorističnih organizacij.
44. Stranka zbira sredstva iz držav, ki jih lahko povežemo z delovanjem terorističnih organizacij.

PRILOGA B:

Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij s področja financiranja terorizma
--

V nadaljevanju so predstavljeni splošni indikatorji, ki veljajo za vse vrste zavezancev, zato so nekateri lahko manj primerni za notarje.

1. Indikatorji, ki se nanašajo na račun

- 1.1 Na računu je za poslovanje pooblaščenih več oseb, ki niso v očitnem sorodstvenem razmerju.
- 1.2 Račun odprt za pravno osebo, ki ima enak naslov kot druga pravna oseba, na katerih je za poslovanje pooblaščen isti fizična oseba.
- 1.3 Fizična oseba odpre več računov, na katere prejema majhna nakazila.
- 1.4 Račun odpira fizična ali pravna oseba, ki je vključena v aktivnosti zavezanca ali fundacije, ki podpira cilje in zahteve teroristične organizacije.

- 1.5 Račun odpira fizična ali pravna oseba, ki bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo.

2. Indikatorji, ki se nanašajo na sklenitev poslovnega razmerja

- 2.1. Poslovno razmerje se sklepa za pravno osebo, ki ima enak naslov kot druga pravna oseba, na katerih je za poslovanje pooblaščen ista fizična oseba.
- 2.2. Fizična oseba sklene več razmerij, na podlagi katerih sklene več manjših poslov.
- 2.3. Poslovno razmerje sklepa fizična ali pravna oseba, ki je vključena v aktivnosti zavezanca ali fundacije, ki podpira cilje in zahteve teroristične organizacije.
- 2.4. Razmerje sklepa fizična ali pravna oseba, ki bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo.

3. Indikatorji, ki se nanašajo na stranko

- 3.1. Stranka želi vstopiti v poslovno razmerje, ki ni skladno z njenimi cilji.
- 3.2. Ni logične povezave med izvršenimi posli in dejavnostjo stranke.
- 3.3. Izjave in podatki pri postopku identifikacije so nekonsistentni (napačno navajanje prebivališča državljanstva, priimka, datuma rojstva, naziva podjetja, sedeža podjetja, dejavnosti).
- 3.4. Veliko število pooblaščenecv za sklepanje poslov v imenu pravne osebe ali neprofitne organizacije.
- 3.5. Stranka prihaja (ima stalno ali začasno bivališče) iz države ali regije, ki podpira terorizem ali financiranje terorizma.
- 3.6. Stranka se nahaja na seznamu Varnostnega sveta Združenih narodov ali na seznamu Evropske unije, zoper katero velja omejevalni ukrep prepovedi posedovanja in razpolaganja s finančnimi sredstvi .

4. Indikatorji, ki se nanašajo na transakcijo

- 4.1. Ista oseba izvrši več transakcij v isti podružnici z očitnim namenom uporabe različnih blagajnikov.
- 4.2. Polog nepreštete gotovine, ki se po štetju položi na račun v zneskih, za katere ne velja obveznost identifikacije ali sporočanja.

- 4.3. Uporaba produkta, za katerega se plača visoka provizija (npr. Western Union, MoneyGram).
- 4.4. Pri transakciji stranka uporablja produkte (vrednostni papirji, čeki...) z neformalnimi zapisi, inicialkami, znaki.

5. Indikatorji, ki se nanašajo na neprofitne organizacije (NPO)

- 5.1. Neprofitna organizacija ne oddaja letnih poročil pristojnim državnim organom ali nadzornemu organu.
- 5.2. Visoka in nejasna poraba sredstev za stroške, ki niso povezani z dejavnostjo neprofitne organizacije.
- 5.3. Neprofitna organizacija nima programa o pridobivanju niti doniranju ali porabi sredstev.
- 5.4. Neprofitna organizacija nima dokumentacije o splošnih administrativnih zadevah, sprejetih odločitvah, politiki delovanja.
- 5.5. Neprofitna organizacija nima vzpostavljenih mehanizmov za preverjanje, ali je donacija dosegla pravega uporabnika ali namen.
- 5.6. Visok procent donacij neprofitne organizacije iz tujih držav ali v tuje države.
- 5.7. Visoki zneski donacij določenega posameznika v neprofitno organizacijo.
- 5.8. Donacije neprofitne organizacije so namenjene samo ozki skupini posameznikov.
- 5.9. Finančne aktivnosti neprofitnih organizacij se ne skladajo s cilji in nameni, za katere je bila ustanovljena neprofitna organizacija.
- 5.10. Neprofitna organizacija nakazuje sredstva v države ali regije, ki so znane po tem, da podpirajo terorizem ali financiranje terorizma.
- 5.11. Neprofitna organizacija večino svojih transakcij opravi v gotovini.
- 5.12. Velik del finančnih sredstev neprofitne organizacije se hrani v priročni blagajni.
- 5.13. Finančna sredstva neprofitne organizacije se nahajajo na računih fizičnih oseb.

Pri pripravi teh smernice je v skladu z 169. členom ZPPDFT-2 sodeloval Urad RS za preprečevanje pranja denarja.

